

N:o 39.

Af herr **Röing**, om skrifvelse till *Kungl. Maj:t* angående utförande genom tullverkets egen personal af det arbete, som i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag m. m.

De reglementen, som föreskrifva, att arbetet med uppäckningen och vägningen vid vissa varors förtullning i en del hamnar skall utföras på varuemottagarnes bekostnad af ett packhuslag, hafva vid upprepade tillfällen gifvit anledning till klagomål, hvilka i sin ordning föranledt förslag till ändring i dessa bestämmelser.

Från näringslivets sida hafva nämligen framställts kraf dels på ändring och lindring i den gällande taxan, som är olika på olika orter, dels på rätt för varuemottagare att med egna arbetare få åtminstone delvis utföra packhuslagets åligganden, dels ock på förpliktelse för tullverket att med egen personal och på statens bekostnad öfvertaga dessa åligganden. Detta framgår af följande på sin tid gjorda förslag och uttalanden:

Hvad först själfva taxan beträffar, så fortfor den i mars 1687 utfärdade att gälla i cirka 200 år, alldenstund 1830 års taxa rörande dragarepenningarne i stort sedt upptager samma afgifter, dock med den skillnad, att enligt 1687 års taxa packhuskarlarne i Göteborg skulle erhålla samma dragarepenningar som deras vederlikar i Stockholm, då däremot enligt 1830 års »Sporteltaxa för Tullverkets Tjänstemän och Betjente» dragarepenningarne för packhuskarlarne i Göteborg skulle utgå med $\frac{2}{3}$ af hvad deras vederlikar i Stockholm skulle bekomma. Denna 1830 års taxa hade dock icke varit i kraft i mer än ett tiotal år, förrän handels societeten i Göte-

borg anhöll, att densamma skulle nedsättas, hvilken anhållan dock afslogs. Upprepade ansökningar under 1880- och 1890-talen från Göteborgsfirmors sida om nedsättning i packhusafgifterna ledde lika litet till för sökandena önskvärdt resultat.

Äfvenledes hade förut en gång förslag framkommit, att taxan skulle höjas — dock ej från packhuskarlslagets utan från packhusinspektionens i Göteborg sida — emedan bland annat en rätt betydlig utvidgning af packhusområdet i Göteborgs hamn ägt rum, hvilken förhöjning dock afstyrktes af såväl tullchefsdistriktetsämbetet som handelsföreningens fullmäktige och stadsfullmäktige i nämnda stad, alldenstund »en sådan tillökning säkerligen skulle framkalla klagomål från de trafikerandes sida». Någon höjning kom därför ej då till stånd. Först 1898 vidtogs en höjning af taxan för Göteborg.

Köpmännens och industriidkarnes kraf på rätt att åtminstone delvis med eget folk få utföra packhuskarlarnes arbete har aldrig rönt tillmötesgående från vederbörande myndigheters sida. Så ingick handelsfirman C. Barchman & C:o i Göteborg såsom ägare af åtskilliga vid Ryanäs på Hisingen uppförda magasin till förvarande af importerade eldfarliga oljor till Kungl. Maj:t med anhållan om tillåtelse att med eget folk få ombesörja handtlangningen vid vägningen af oljefaten, men genom kungl. bref af den 28 december 1872 afslogs denna hemställan. Genom nådigt bref af den 12 oktober 1889 afslog Kungl. Maj:t en från Sveriges allmänna handelsförenings styrelse inkommen ansökan, att varuemottagare bland annat skulle äga rätt att vid tullbehandlingen af varor å fartyg och kaj få begagna eget arbetsmanskap.

Förslag, att tullverket med egen personal och på statens bekostnad skulle öfvertaga packhuskarlarnes åligganden, hafva likaledes vid upprepade tillfällen framställts från näringsidkarnes sida, och åtminstone vid ett tillfälle ha vissa tullmyndigheter i princip förklarat detta kraf berättigade. En svensk-norsk kommitté hade nämligen på 1850-talet i sitt betänkande, rörande förslag till ny tulltaxa och vissa i samband därmed väckta frågor, bland annat rörande »vedergällning till de vid tullpackhusen anställda dragarne, framhållit, »att det väl torde förtjäna att undersökas, huruvida icke äfven denna på trafiken lagda skatt må helt och hållet borttagas samt kronan af tullmedlen bekosta den med dragarepenningarne afsedda aflöning». Med anledning af detta betänkande yttrade dåvarande cheferna i västra, södra och sydöstra tulldistriktet i sitt utlåtande den 25 augusti 1856 till generaltullstyrelsen, att hvad hufvudsyftemålet i denna punkt beträffar, eller att dragarepenningarne såsom en på trafiken lagd skatt må helt och

hållet borttagas och att kronan i stället af tullmedlen bör bekosta den med nämnda umgåld afsedda aflöning, »så vilja vi ej bestrida den allmänna regel, som i kommitterades betänkande är uttryckt, eller att en handlande, utöfver den fastställda tullsatsen, för varuinförseln icke må betungas med några afgifter af hvad namn och beskaffenhet som helst». Tulldistriktscheferna ansågo dock, att kommitterades i detta ämne gjorda framställning icke för närvarande borde föranleda till någon åtgärd, bland annat därför, »att detta arbetsmanskap, om det aflönades af kronan, sannolikt icke i allmänhet skulle så anstränga sig som nu är fallet, då aflöningen skall af enskilda personer uttagas» och »att packhuskarlarnes inympande på tullverket på mer eller mindre direkt sätt lätteligen kunde vid tillfällig stockning i handeln och däraf föranledd minskning i dragarepenningarne framkalla anspråk på särskilda aflöningstillskott».

Sveriges allmänna handelsförenings styrelse ingick äfven på sin tid till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan, att varuemottagare måtte befrias från alla extra utgifter i och för varors tullbehandling å vanlig expeditionstid och särskildt från så kallade dragarepenningar till de i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping anställda packhuskarlar, hvilken ansökan dock genom ofvannämnda nådiga bref af den 12 oktober 1889 af Kungl. Maj:ts afslogs. Tio år senare ingick börssällskapet i Göteborg till Kungl. Maj:t med en liknande ansökan, men med samma resultat.

Från packhuskarlarnes egen sida har åtminstone ett alternativt uttalande gjorts till förmån för en sådan förändring, då styrelsen för de vid Stockholms tullpackhus anställda ordinarie packhuskarlarne för cirka 2 år sedan inlämnade till generaltullstyrelsen en skrift, i hvilken de anhålla, att antingen den då gällande taxan betydligt borde höjas — enligt Stockholms handelskammars utlåtande till Kungl. Maj:t med cirka 50 % — eller, om denna anhållan ej kunde bifallas, att staten måtte öfvertaga packhuskarlarnes förpliktelser mot allmänheten och anställa packhuskarlarne såsom statens löntagare.

Generaltullstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte, med bifall till sökandenas därom gjorda anhållan och i enlighet med det af dem utarbetade förslag, ändra den af Kungl. Maj:t den 18 januari 1895 fastställda taxa å dragarepenningar i Stockholms tullpackhus.

Stockholms köpmannaförenings handelskammare ingick till Kungl. Maj:t med följande yttrande i frågan:

I anslutning till de åsikter, som tillföre uttalats af representanter

för handel och näringar inom de samhällen, där de så kallade dragarepenningarne förekomma, hyser äfven handelskammaren den uppfattning, att det arbete, för hvilket dragarepenningarne utgöra ersättning, borde utan särskild kostnad för trafikanterna utföras af tullverket, för så vidt det för ett behörigt skötande af tullbehandlingarna är nödvändigt, att de ifrågasvarande bestyren med varors transport och varukollis öppnande m. m. ombesörjes af en för ändamålet särskildt anställd personal. I hvarje fall anser handelskammaren en genomgripande förändring af den förhandenvarande ordningen vara erforderlig, därvid torde böra tillses, att det nuvarande skråväsendet lämnar rum för en mera tidsenlig organisation samt att åt denna gifves en fastare ställning än den, som intages af packhuskarlarne.

Skulle vid en förnyad pröfning af frågan om dragarepenningarnas afskaffande det emellertid befinnas, att dessa umgälder fortfarande böra påläggas trafikanterna, borde det dock enligt handelskammarens åsikt medföra åtskilliga fördelar, om packhuskarlarne antoges af generaltullstyrelsen. Genom den ställning, som denna personal därigenom skulle erhålla, borde man vinna en viss trygghet för att icke några afbrott i arbetet kunna förekomma; hvarjämte, om uppbörden af dragarepenningarna skedde i sammanhang med den öfriga tulluppbörden, de oriktigheter vid räkningarnas utskrifvande, som, enligt hvad för handelskammaren anmälts, mer än en gång förekommit, borde kunna undvikas, likasom ock de skiljaktigheter, som för närvarande synas förefinnas i dragarepenningarnes belopp å olika orter, skulle kunna utjämnas.

Hvad angår den nu föreliggande frågan om höjning af nuvarande dragarepenningar med 50 procent, vill handelskammaren visserligen ej förneka, att omständigheterna synas tala för en förhöjning af packhuskarlarnes ersättning. Men handelskammaren har ej kunnat undgå att finna den begärda höjningen väl rundligt tilltagen. Enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och arbetare inom mekaniska verkstadsindustrien skall minimilönen i Stockholm utgöra för yrkesarbetare 36 öre i timmen och för grof-arbetare 32 öre i timmen. Vid en jämförelse mellan dessa timpenningar samt de nu ifrågasatta inkomsterna för packhuskarlarne och dessas biträden bör därjämte tagas i betraktande, dels att packhusarbetet icke torde kräfva någon särskild utbildning, såsom däremot är fallet med verkstadsarbetet, dels ock att arbetstiden inom packhusexpeditionen i synnerhet vintertiden synes vara kortare än vid verkstäderna; hvartill äfven kommer,

att för packhuskarlarne torde erbjuda sig tillfällen till biinkomster, som icke förefinnas för de industriella arbetarne.

Stockholm den 27 februari 1907.

För Stockholms köpmannaförenings handelskammare:

underdånigst

Oscar Almgren.

Fredrik Grönvall.

Vid föredragning af ärendet fann Kungl. Maj:t godt att fastställa den af packhuskarlarne föreslagna taxan, men uppdrog samtidigt åt generaltullstyrelsen att verkställa utredning, huruvida icke nu gällande föreskrifter angående skyldighet för varuemottagare å vissa tullplatser att vid förtullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar borde ersättas af bestämmelser vare sig i syfte, att varuägarne medgäfves rätt att själfva, i större eller mindre mån ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne, eller därom, att samma arbete öfvertages af tullverkets personal, och i sammanhang därmed föreskrift meddelas, att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningar skulle ingå till statsverket, samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Häri genom fick icke blott generaltullstyrelsen utan äfven packhusinspektionerna och handelskamrarna i de större importhamnarna tillfälle att yttra sig i frågan.

Packhusinspektionen i Göteborg afgaf för sin del till generaltullstyrelsen följande yttrande:

Härmed får packhusinspektionen värdsammast afgifva infordradt yttrande i anledning af kungl. generaltullstyrelsens rundskrifvelse den 4 dennes i fråga om anbefalld utredning, huruvida nu gällande föreskrifter rörande skyldighet för varuemottagare att vid förtullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar böra ersättas af bestämmelser,

vare sig i syfte att varuägarne medgifvas rätt att själfva i större eller mindre mån ombesörja sagda packhusarbete,

eller därom att detta arbete öfvertages af tullverkets personal, i sammanhang hvarmed de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningar skulle ingå till statsverket.

Hvad då först beträffar det första alternativets antagande, eller öfverlåtande på varuägarne själfva att ombesörja handtlangningsarbetet med varornas framförande till platsen för förtullningsförrättningen, kollynas öppnande, uppvägning, bortförande från vägen etc, skulle, med den utsträckning trafiken i allmänhet numera tagit och den snabbhet i expeditionen, som numera fordras, ett sådant arbete icke med nöjaktig säkerhet för kronans tullintäkt vara möjligt att utföra vid de olika godsägarnes ständigt växlande, mer eller mindre vid dylikt sysslande ovana folk. Ej ens vid de utom packhusen försiggående expeditionerna skulle det vara tillrådligt att lägga i händerna på främmande oansvariga personer det vana och pålitlighet kräfvande arbetet med vågattiraljens skötande, hvarigenom tidsödande afbrott i tullbehandlingsarbetet måste tänkas inträffa, om de olika varuägarnes manskap ej genast vore till handa att omedelbart aflösa hvarandra. En gifven följd af ett dylikt medgifvande skulle äfven blifva packhuskarlsinstitutionens afskaffande, och detta måste packhusinspektionen, så länge ansvaret för de härstädes importerade varumängdernas behöriga tullbehandling hvilar på inspektionen, för sin del på det lifligaste afstyrka.

Hvad åter angår det senare uppställda alternativet, eller att packhuskarlarnes arbete skulle öfvertagas af tullverkets personal, är det packhusinspektionens bestämda öfvertygelse, att ett sådant arrangemang icke skulle lända importrörelsen till åsyftad nytta, då man svårigen af en fast aflönad personal skulle kunna uttaga det intensiva arbete på hithörande område, som den växande importen kräfver, för att icke stockning i trafiken skulle uppstå, och hvaremot botemedlet enbart är att söka uti den ökade arbetsintensitet betingsarbetet medför, med däraf betingade möjlighet till högre inkomst för arbetsorganet. Indragning till statsverket af de enligt fastställda taxor packhuskarlarne nu tillkommande dragarepenningar torde säkerligen icke betäcka utgifterna för den betydande tillökning i tullpersonalen, som härigenom blefve af nöden, för att icke nämna den ökade tunga, som skulle för statsverket uppstå genom den på tullverkets stat uppförda packhuskarlspersonalens i sinom tid inträdande pensionering.

Göteborg af packhusinspektionen den 27 april 1907.

J. H. Lindquist.

J. G. Hultstein.

Packhusinspektionen i Malmö ingick till kungl. generaltullstyrelsen med följande yttrande:

Anmodad att yttra sig öfver kungl. generaltullstyrelsens bifogade rundskrifvelse den 4 april 1907, angående verkställande af utredning i fråga om packhuskarlars anlitande vid varors tullbehandling, får inspektionen vördsamt anföra följande:

Packhuskarlarne härstädes, hvilka antagas af packhusinspektionen, hafva enligt kungl. befallningshafvandes i Malmöhus län taxa den 16 februari 1906 skyldighet att aflossa, upp- och inpacka, väga samt pålasta gods, som tullbehandlas i packhus, å kaj eller i varuskjul mot åtnjutande af de i taxan bestämda afgifterna, hvilka de uppbära af godsägarne. De äro äfven skyldiga att för arbetet bekosta erforderliga verktyg samt att ersätta hvarje genom deras eget eller biträdande personers vållande uppkommen skada eller förlust.

Skulle detta arbete öfvertagas af varuägarne, komme åtskilliga olägenheter att uppstå. Godsets emottagning (aflossning) och uppläggning i packhusen kunde icke skötas af varuägarne, enär dessa icke veta, när deras gods ankommer, utan först erhålla vetskap därom, sedan detsamma hitländt och de erhållit kommissionärernas avis om sändningarne, hvilket senare i de flesta fall inträffar först sedan godset redan är lossadt. Packhuskarlarne däremot emottaga inkommet gods hvarje dag äfven på öfvertid, det vill säga annan tid än den i tullstadgan bestämda allmänna lossningstiden, och genom denna anordning är sörjdt för, att godset finnes tillgängligt, då ägarne skola få detsamma tullbehandladt. Angående arbetet vid tullbehandlingen, nämligen godsets uppsökande och framdragande till de olika expeditionerna, upp- och inpackning, sortering, vägning m. m., anser inspektionen det vara nödvändigt härtill använda öfvade, pålitliga arbetskarlar, öfver hvilka tjänstemännen hafva befäl, såsom förhållandet är med packhuskarlarne. Skulle nämnda arbete utföras af godsägarnes biträden, öfver hvilka tjänstemännen icke utöfva befäl, kan det högeligen befaras, att dessa biträden icke ville åtlyda tjänstemännens befallningar, ofta icke vore tillstädes, då tullbehandlingen skulle företagas, eller aflägsnade sig från arbetet efter eget behag, hvarigenom stor oreda och tidsutdräkt skulle uppkomma. Alldeles säkert är, att sådana biträden icke kunna hafva den öfning och skicklighet i arbetets skötande som packhuskarlarne. Vidare kan antagas, att godsägarne icke skulle kunna eller vilja tillhandahålla tillräckligt antal arbetsbiträden, utan använde t. ex. ett à två, då tre à fyra vore behöfliga, hvilket högst menligt komme att inverka på snabbheten i expeditionen. Då det icke är möjligt, att hvarje särskild godsägare kan beredas expedition genast vid angifningsinlagornas aflämnande,

skulle i packhusen komma att samla sig en mängd af godsägarnes arbetsbiträden, i overksamhet väntande på att hvart i sin tur erhålla expedition, ett förhållande, som utan tvifvel skulle väcka misshag, enär godsägarna säkerligen önska hafva full sysselsättning för sitt arbetsfolk.

För närvarande äro här anställda tjugoen (21) ordinarie packhuskarlar, hvilka utom ofvannämnda skyldigheter hafva åliggande anskaffa och aflöna allt det extra arbetsmanskap, som dagligen användes vid de många olika, vidt spridda tullbehandlingsexpeditionerna. Dessa biträden äro i medeltal 50 man om dagen, men antalet växlar betydligt alltefter importens storlek, så att t. ex. vissa tider användas 40 man, andra tider 60 à 70 dagligen. Då det aldrig på förhand kan med säkerhet bestämmas, huru många biträdande arbetskarlar behöfvas för packhusarbetet, måste detta afgöras hvarje dag för sig, ett förhållande, hvaraf mången gång uppstått stor svårighet att erhålla tillräckligt antal biträden.

En ordinarie packhuskarls årsinkomst har de senare åren uppgått till 1,800 à 2,000 kronor, en inkomst, som i nuvarande dyra tider icke torde kunna anses för hög i betraktande af packhuskarlarnes ansvarsfulla, trägna arbete. Det belopp, som under år 1906 af packhuskarlarna utbetaltes för arbetsbiträde, utgjorde kronor 52,500. Packhuskarlarna betala sina biträden för närvarande kronor 3,50 om dagen enligt öfverenskommelse, gällande till den 1:ste nästkommande november. Från och med nämnda dag få de utan tvifvel aflöna biträdena med 4 kronor om dagen, hvilket belopp biträdena lära komma att göra anspråk på. Att ens försöka motsätta sig detta anspråk torde vara lönlöst, enär alla biträdena tillhöra grofvarbetarnes fackförbund och det icke är möjligt anskaffa andra arbetare, ej tillhörande fackförbundet, hvilka äro villiga åtaga sig arbetet till lägre pris än det fordrade.

Beträffande förslaget om packhuskarlarnes arbetes öfvertagande af tullverkets personal, anser inspektionen, att detta icke kan gå för sig med den nuvarande tullpersonalen, hvilken för sådant arbete är alldeles otillräcklig och dessutom saknar alla förutsättningar för detsamma skötande, enär den utbildat sig i helt andra värf. Skulle förslaget genomföras, måste härstädes inrättas en stor kår af vana kroppsarbetare. Men detta torde stöta på mycket stora svårigheter. Af skäl, som här ofvan anförts, blefve det hart när omöjligt att bestämma arbetarnes antal; de som antagas skulle utan tvifvel fordra föreskrift om bestämd arbetstid, hvarigenom de nuvarande tullpackhuskarlarnes tillvägagående att vid behof arbeta på öfvertid antagligen komme att försvinna till stort men för tullbehandlingens

snabba och behöriga gång; om missnöje med aflöningen uppstode och strejk af denna eller annan anledning utbröte, vore det omöjligt anskaffa nytt arbetsfolk, och tullbehandlingsarbetet måste afstanna. Inspektionen antager att det näppeligen vore möjligt hindra arbetskåren från att tillhöra grof-arbetarnes fackförbund. För debitering och uppbörd af afgifterna för arbetet, ett särdeles grannliga bestyr, vore nödigt här anställa och aflöna minst tre personer eller lika många, som nu syssla härmed.

På grund af det anförda vågar inspektionen på det bestämdaste afstyrka såväl att varuägarna själfva i större eller mindre mån få ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne här, som ock att tullverkets personal skulle öfvertaga samma arbete.

Inspektionen anser, att den nuvarande packhusinstitutionen fortfarande är lämplig för sitt ändamål och får vördsamt föreslå att densamma *oförändrad må äga bestånd härstädes*.

Handelskammaren i Göteborg ingick till Kungl. Maj:t med följande underdåniga skrifvelse:

Genom nådigt bref den 15 mars 1907 har kungl. generaltullstyrelsen fått sig anbefalldt att verkställa utredning, huruvida nu gällande föreskrifter angående skyldighet för varuemottagare å vissa tullplatser att vid förtullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar böra ersättas af bestämmelser, vare sig i syfte, att varuägare medgifves rätt att själfva i större eller mindre mån ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne, eller därom, att samma arbete öfvertages af tullverkets personal och i sammanhang därmed föreskrift meddelas, att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningarne skola ingå till statsverket.

Då denna fråga i hög grad berör handeln och näringarne i Göteborg, hvarest varuemottagarna hafva skyldighet att vid tullbehandling anlita biträde af så kallade packhuskarlar, som därför särskildt ersättas, vågar handelskammaren i Göteborg i underdånighet inför eders Kungl. Maj:t såsom dess mening framhålla, att en förändring af dessa förhållanden är synnerligen önskvärd.

Det arbete vid tullbehandling, som utföres af packhuskarlarne och för hvilket nu en ganska betungande afgift utkräfvess, borde, då detsamma ensamt föranledes af statens upptagande af tullafgifter, utföras af statens tjänstemän samt utan särskild kostnad för varuemottagarna. Men äfven för det fall, att eders Kungl. Maj:t skulle finna, att särskild ersättning

bör utgå för det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne, synes det handelskammaren i Göteborg vara af behovet påkalladt, att en förändring företages af den personal, som nu ombesörjer samma arbete. Den skråaktiga organisationen af härvarande packhuskarlslag, hvilket består af ett relativt fåtal ordinarie packhuskarlar, hvilka uppbära dragarepenningar och fördela öfverskotten sinsemellan, samt af ett antal af dessa packhuskarlar löst anställda och med veckopenningar aflönade, så kallade extra packhuskarlar, erbjuder icke tillräcklig garanti för en under alla omständigheter ostörd fortgång af arbetet. En sådan garanti torde lättast och säkrast kunna erhållas därigenom, att kungl. tullverket själf öfvertog allt det arbete, som tullbehandlingen medför, samt låte detsamma förrättas af en fast anställd och af verket aflönad personal, hvarvid den särskilda afgiften, därest en sådan uppbures, borde direkt inflyta till statsverket.

Med anledning af det anförda får handelskammaren i Göteborg i underdånighet anhålla,

att eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte, att det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande i Göteborg utföres af de så kallade packhuskarlarne, komme att öfvertagas af tullverkets personal, utan särskild kostnad för varuemottagarne eller, därest för berörda arbete en särskild afgift anses böra upptagas, densamma komme att uppbäras af statsverket.

För handelskammaren i Göteborg

underdånigst

Carl Aug. Kjellberg

Joh. C. Lembke.

Generaltullstyrelsen afgaf den 24 februari 1908 sitt yttrande till Kungl. Maj:t och ansåg sig sakna skäl att föreslå några dylika bestämmelser, som ifrågasatts, och af enahanda grunder afstyrkte styrelsen hos Kungl. Maj:t bifall till den af handelskammaren i Göteborg gjorda framställningen om öfverflyttning på tullverkets personal af packhuskarlarnes nuvarande arbete. Som skäl för denna sin ståndpunkt framhåller generaltullstyrelsen, att det för importörer och speditörer endast vid import af varor i större kvantiteter vore fördelaktigare använda eget arbetsfolk, men att däremot vid import af mindre sändningar och enstaka kolly detta endast undantagsvis skulle vara fallet. För tullverket däremot lämnade en dylik anordning ej betryggande garantier för tullbehandlingsmålens snabba och säkra

handhafvande, liksom tullförvaltningen i så fall ej kunde ansvara för ordningen och godsets säkerhet inom själfva packhuslokalerna, och torde bibehållandet af packhuskarlarnas uteslutande rätt i fråga om verkställande af handräckningsbestyren vid förtullningarne få anses som en nödvändig ekonomisk förutsättning för packhusinspektionens fortvaro.

Rörande frågan att tullpersonalen skulle öfvertaga packhuslagens åligganden, och att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningarne skulle ingå till statsverket, så afstyrker generaltullstyrelsen detta, dels emedan en dylik anordning skulle föranleda icke obetydliga kostnader för statsverket, om afgifterna skulle utgå efter samma grunder, som de nu gällande, dels ock emedan en sådan anordning ej skulle medföra något gagn för varuemottagaren eller tullverket.

Kungl. Maj:t har den 24 april 1908 till följd af detta generaltullstyrelsens yttrande och handelskammarens i Göteborg ansökan beslutat att icke någon ändring i nu gällande bestämmelser i förevarande ämne för närvarande bör vidtagas.

Oaktadt jag anser, att de skäl, som från näringsidkarnes sida vid upprepade tillfällen till förmån för dessa reformer och speciellt deras fordran, att tullverket med egen personal på statens bekostnad öfvertager packhuslagets åligganden, äro så vägande och betydelsefulla, att de borde beaktas, skulle jag tvekat att så snart efter regeringens afslag draga denna fråga inför Riksdagen, om ej sedan dess händelser inträffat, hvilka icke blott torde ha föranledt en helt annan uppfattning å många håll, utan äfven fullt klart ådagalagt, att de nuvarande packhusanordningarne åtminstone vid kritiska tillfällen äro såväl för staten som för varuemottagarne så bristfälliga och otillfredsställande att — för att använda Stockholms handelskammares ord i sitt yttrande till Kungl. Maj:t — »en genomgripande förändring af den förhanden varande ordningen är erforderlig och att därvid bör tillses, att det nuvarande skräväsendet lämnar rum för en mera tidsenlig organisation samt att åt denna gifves en fastare ställning än den, som intages af packhuskarlarne». Med dessa sedan dess inträffade händelser syftar jag på arbetsinställelserna och konflikterna under förra året.

Under pågående arbetskongflikt i Malmö i somras uppmanades, enligt mig från Malmö köpmannaförening inkommet meddelande, packhuskarlarne vid tullpackhuset i Malmö af arbetareorganisationerna därstädes att icke taga någon som helst befattning med blockeradt gods. Denna hemställan efterkoms ock af de extra packhuskarlarne, men de ordinarie fullgjorde sina åligganden, intill de extra förklarade sig genom nedläggandet af allt

arbete, skola påbörja strejk, om de ordinarie packhuskarlarne lastade blockerad god på varuägarnes arbetsåtkon, hvilket arbete ingår i därvarande tullpackhuskarlars åligganden. Alldenstund de ordinarie packhuskarlarnes antal då endast uppgick till 21, ansågo dessa sig icke ensamma kunna utföra arbetet, utan förklarade sig villiga rätta sig efter de e. o. packhuskarlarnes påbud. Detta inverkade själfklart i hög grad störande på arbetet vid tullpackhuset i Malmö, och då vederbörande tullmyndighet själf tycktes stå fullständigt maktlös, och tillståndet inom packhuset blef allt värre och värre, beslöto Malmö köpmän taga saken i egen hand och erinra packhusinspektionen om den egendomliga ställning, den intog gentemot sina arbetare, liksom Malmö köpmannaförening i skrifvelse vände sig till packhuskarlarne i Malmö och i telegram till generaltullstyrelsen i frågan.

Köpmannaföreningens skrifvelse till packhusinspektionen vid tullkammaren i Malmö var af följande lydelse:

Då de inom härvarande tullpackhus och tullbevakningsområde alltjämt fortfarande olidliga lastningsförhållanden, hvilka närmast och till hufvudsaklig del intimt beröra köpmannaföreningens medlemmar, icke inom närmaste tiden synas kunna finna någon lösning, ha föreningsmedlemmar hänvänt sig till styrelsen under anhållan att från dess sida något i saken måtte åtgöras.

Under öfverläggning härom har det väckt styrelsens synnerliga förvåning, att packhusinspektionen icke tillhåller de ordinarie tullpackhuskarlarne att fullgöra dem pålagda skyldigheter, i hvad dessa afse lastning af så kalladt tullgods. Sagda arbetare tillsättas af tullpackhusöfverinspektoren, som följaktligen ensam är befogad att gifva dem arbetsorder. Denna rättighet har emellertid under senare tiden öfverflyttats på fackföreningen, som dekreterar hvilket tullgods, som af de ordinarie tullpackhuskarlarne får behandlas eller icke, hvarpå som exempel må anföras, att allt gods till kooperativa förbundets afdelning utan hinder af tullpackhuskarlarne pålastas, då däremot sådant förvägras öfriga trafikanter. Packhusinspektionen intager härigenom den högst egendomliga ställningen gentemot sina egna arbetare att själf nödgas subordinera under fackföreningen, och ändock äger packhusinspektionen makt, att icke säga skyldighet, att ensam vara den bestämmande.

På grund af hvad sålunda anförts, tillåter sig styrelsen hemställa, att packhusinspektionen måtte föranstalta därom:

att de ordinarie tullpackhuskarlarne åläggas att fullgöra de med tjäns-

ten förenade åligganden eller att, jämlikt packhusinspektionens föreskrift, behandla *allt* gods, således äfven detsammas pålastning,

att samma åliggande påläggas de extra ordinarie tullpackhuskarlarne, såvida de skola tillåtas att vidare fungera vid befattningen, samt,

att i den händelse de extra tullpackhuskarlarne vägra att fullgöra allt dem pålagdt arbete, de ordinarie tullpackhuskarlarne ökas med nödigt antal.

Vi anhålla vördsamt att emot lösen utbekomma beslut i ifrågavarande hänseende.

Malmö den 4 juli 1908.

Å styrelsens för Malmö köpmannaförening vägnar:

Gerdt Swedmark.

J. F. Mathson.

Härpå ingick omedelbart följande svarsskrivelse:

Till svar å eder i går emottagna skrifvelse af den 4 dennes, får inspektionen meddela, att inspektionen ålagt de här anställda packhuskarlarne att, såsom förut skett, lasta det tullexpedierade godset, då det af ägarne afhämtas; och utföra packhuskarlarne nu detta arbete. En följd häraf har blifvit, att packhuskarlarnes alla biträden, de så kallade extra packhuskarlarne, i dag nedlagt arbetet.

Malmö packhusinspektion den 8 juli 1908.

B. Antonsson.

O. W. Hedin.

Följden blef således, att de ordinarie men jämförelsevis få packhuskarlarne inställde sin partiella strejk och utförde allt arbete, som ålåg dem, men att däremot de e. o. packhuskarlarne, således det stora flertalet, nedlade allt arbete i packhuset. De i striden invecklade arbetareorganisationerna förmådde äfvenledes varuutkörarne i staden att ej forsla blockeradt gods, hvarigenom striden ändå skarpare tillspetsades och tillståndet för näringsidkarne blef ännu olidligare. Arbetsfred afslöts tills sist på de villkor, att de 21 ordinarie packhuskarlarne upptogo 19 af de strejkande e. o. packhuskarlarne som ordinarie i laget, och förklarade dessa då vilja åtaga sig all dem åliggande befattning med godset.

I Stockholm förekom visserligen icke någon strejk, men de e. o. packhuskarlarne vägrade dock att taga befattning med blockeradt gods.

Stockholms handelskammare ingick i följd däraf den 18 juli i fjol till generaltullstyrelsen med följande skrifvelse:

På grund af de hela landet öfver nu pågående arbetskonflikter, hvarigenom all handel, industri och sjöfart icke blott hämmas i sin utveckling, utan drabbas af oersättliga förluster, och som, hvad nu särskildt handeln angår, i dessa dagar genom de e. o. packhuskarlarnes i Malmö arbetsnedläggelse tagit rent af olidliga uttryck, får Stockholms handelskammare härmed äran att hos kungl. generaltullstyrelsen göra följande framställning:

Från förhållandena i Malmö, väl kända af styrelsen genom den af åtskilliga köpmän därstädes för en tid sedan gjorda hemställan om åläggande för därvarande e. o. packhuskarlar att taga befattning med så kalladt blockeradt gods, hvilken framställning numera, enligt hvad handelskammaren förnummit, genom där provisoriskt ordnade förhållanden, som antagligen leda till en ökning af de ordinarie packhuskarlarnes antal, ej föranledt någon styrelsens åtgärd, har styrelsen tillfullo haft tillfälle att förvissa sig om det olidighetstillstånd, hvori handeln kunnat råka genom de i socialistiska fackföreningar organiserade e. o. packhuskarlarne. Hvad Stockholm beträffar, har här ej blott vid upprepade tillfällen hotats med strejk, utan strejk äfven varit nära att utbryta, hvilken förhindrats endast därigenom, att de ordinarie packhuskarlarne tagit på sin lott de blockerade och de e. o. packhuskarlarne de ej blockerade ångarne.

Vid åtskilliga tillfällen hafva framställningar gjorts, att packhuskarlarne måtte mot fast afföning anställas i tullverkets tjänst, men hafva dessa framställningar alltid afslagits på af styrelsen anförda skäl. Mer än någonsin förut vore likväl tiden nu inne, att dessa för handelstrafiken så viktiga önskemål af styrelsen behjärtades, men vid det kända förhållandet, att en ändring härutinnan på grund af Riksdagens hörande vid själfva lönefrågan och hvad därmed sammanhänger skulle tarfva tid, inskränker sig handelskammaren till att hemställa om ökning i de ordinarie packhuskarlarnes i Stockholm antal.

Ej nog med att köpmännen till ett särskildt skrå skola behöfva betala i många fall betungande afgifter, utan de skola äfven nödgas lida oerhörda förluster genom nyckfulla arbetsinställelser. Afbrott i arbetets fortgång medför för handeln kanske mer än för andra näringar förluster och skador, och just för att förebygga sådana och trygga arbetets kontinuitet, har handelskammaren ansett sig böra anhålla om styrelsens medverkan.

Då handelskammaren likväl ej har sig bekant, huruvida styrelsen direkt och omedelbart kan föranstalta om en dylik ökning, vågar handelskammaren hemställa, att denna framställning likväl måtte få påräkna Styrelsens kraftiga åtgärder för åvägabringande af snar lösning, så att tillräckligt antal ordinarie packhuskarlar anställas, och sålunda denna fråga skyndsammast måtte blifva löst.

Stockholm den 18 juli 1908.

För Stockholms handelskammare:

Oscar Almgren.

Gunnar Boethius.

Till följd af denna skrivelse inkom packhusinspektionen i Stockholm den 24 aug. i föl till generaltullstyrelsen med ett yttrande, i hvilket bland annat framhålles, »att inspektionen ej ser sig hafva någon rättighet att bestämma de ordinarie packhuskarlarnes antal, utan torde dessa fortfarande, liksom hittills, och enär de ej aflönas af statsverket, böra själfva få därom besluta». Häraf framgår, att äfven packhusinspektionen i Stockholm anser sig stå så godt som maktlös mot packhuskarlsskrået att åtminstone i af Stockholms handelskammare önskad riktning afhjälpa de beklagliga missförhållandena.

Äfven i Göteborg vägrade de e. o. packhuskarlarne att taga befattning med lastning och lossning af det blockerade godset under pågående hamnarbetarestrejck i föl.

Men det är icke blott af dylika anledningar som strider, hvilka menligt kunna verka hindrande på handelns och sjöfartens lugna utveckling, uppstått till följd af packhuskarlsskrået. Af helt naturliga skäl hafva de ordinarie packhuskarlarne funnit med sina ekonomiska intressen förenligt, att de vore så få som möjligt, på det att de, sedan de med en mången gång jämförelsevis låg betalning aflönat sina arbetare, sinsemellan skulle kunna fördela i största möjliga lotter den återstående rätt betydande inkomsten af packhusafgifterna. Ja, icke nog härmed, utan de nyantagna ordinarie packhuskarlarne hafva åtminstone i Göteborg först fått arbeta som »halfkarlar» och »trekvartskarlar», innan de erhöle full delaktighet i lagets vinst. Packhuskarlarnes arbetare i Göteborg funno för ett par år sedan sina inkomster till följd af de dyrare lefnadsomkostnaderna alltför otillfredsställande och vände sig därför till packhuskarlslaget med anhållan om löneförbättring, hvilken

begäran dock ej beviljades. Detta hade till följd, att dessa packhuslagets arbetare för att genomdrifva den önskade och, som de ansågo, nödvändiga löneförbättringen, bildade en fackförening med anslutning till transportarbetareförbundet. Tvist uppstod emellertid, och fordrade packhuskarlslaget enligt uppgift bland annat, att deras arbetare skulle utgå ur fackföreningen, hvarigenom striden från arbetarepartiets sida förklarades som en strid om föreningsrätten. Densamma drog ut på tiden, så fråga uppstod om ej transportarbetareförbundet skulle ställa sig solidarisk med packhusarbetarefackföreningen, hvarigenom Göteborgs hamn kunde och antagligen skulle ha förklarats i blockad till stor skada för vårt näringslif. Tack vare i första rummet utomståendes ingripande afvärjdes den gången faran för en dylik strid.

Dessa framdragna exempel borde fullt tydligt ådagalägga huru otillfredsställande och föga betryggande de nu gällande bestämmelserna äro rörande vissa varors vägning och uppäckning vid förtullningen medelst det åldriga packhuskarlsskrået. Man kan med skäl fordra, och det torde för öfrigt vara en bjudande plikt, att statsmakterna införa andra bestämmelser, hvarigenom såväl statens som varuemottagarnes intressen vid varors förtullning på det mest tillfredsställande och betryggande sätt tillvaratagas. Och såvidt jag kan finna, är det enda tillvägagångssättet att tillmötesgå det så många gånger från näringslifvets män framställda förslaget, att tullverket med egen personal utför de åligganden, som tillkomma packhuslaget.

Jag upptager dock ej i denna min motion det gamla krafvet, att arbetet skall äga rum på statens bekostnad, trots det jag anser denna fordran fullt berättigad, då tullverket för att möjliggöra en förtullning måste genom en uppäckning undersöka och väga varan, för hvilket arbete varuemottagaren ej bör hafva någon som helst kostnad, lika litet som t. ex. en varuafsändare betalar statens järnvägar en särskild afgift för vägning af det gods, han inlämnar till befordran. Men då ej minst af senaste sommarens händelser framgått, att långt viktigare än frågan om en afgift skall betalas för uppäckningen och vägningen af det importerade godset är krafvet på att få sådana anordningar genomförda, hvilka lämna största möjliga garanti för packhusarbetets lugna utförande till statens och näringslifvets fromma, anser jag, att Riksdagen bör anmoda Kungl. Maj:t utarbета en för alla tullstationer gällande taxa för det nuvarande packhuskarlsarbetet, och bära afgifterna fastställas till ett sådant belopp, att staten därigenom erhåller full ersättning för alla de kostnader, som uppstå genom en sådan anordning.

Härmed bortfaller det ena anförda skälet mot reformen. Det andra skälet, som först 1856 och sedermera vid upprepade tillfällen af tullmyndigheterna framhållits, att man ej af tullpersonalen kunde vänta samma arbetsintensitet som af arbetare tillhörande det fria packhuskarlsskrået, torde ej ha någon som helst betydelse, då erfarenheten visat, att statens öfriga verk, såsom järnvägen, posten, telegrafan etc., på ett fullt tillfredsställande sätt genom sin vid verket anställda personal utföra det arbete, som för verkets tillfredsställande funktion kräves.

Men trots sommarens händelser stå vissa tullmyndigheter ännu fullständigt oförstående till behovet af en förändring i de nuvarande anordningarna med packhuskarlsskrået. Så yttrade packhusinspektionen i Malmö i en inläga till generaltullstyrelsen i förra månaden: »Det nu snart gångna året har här i Malmö varit ett profår rörande just packhuskarlssinstitutionen. Då den stora strejken här i Malmö sistlidne juni bröt ut, bestod laget af endast 21 ordinarie medlemmar. Då de extra packhuskarlarna strejkade med öfriga stadens organiserade arbetare, stodo dessa 21 man ensamma om allt tullpackhusarbete. Naturligtvis var denna personal för liten, men arbetet gick dock förunderligt nog utan större svårigheter. — — Inspektionen vill på det varmaste förorda, att arbetet i tullpackhusen fortfarande som hittills får förrättas af packhuskarlarna, ty genom en sådan sakernas ordning erbjudas de trafikerande säkerhet att under alla förhållanden och på bästa sätt få sagda arbete uträttadt.»

Tulldirektören och chefen för packhusinspektionen i Göteborg yttrade bland annat i en inläga till generaltullstyrelsen, äfvenledes i förra månaden, att han »tillitsfullt hoppas, att någon ändring vare sig i packhuskarlslagets organisation eller sättet för dem tillkommande afgifters utgörande icke skall af den ofvannämnda kommissionen föreslås eller vinna Kungl. Maj:ts slutliga godkännande, helst befogenheten af de klagomål, som framkommit öfver det sätt, hvarpå dessa arbetslag fullgöra sina åligganden, icke kunnat bevisas, utan tvärtom ådagalagts, att intäkten af rikets tullintrader på ett fullt betryggande sätt försiggår med begagnande af dessa arbetslag — —».

Herr tulldirektörens »tillitsfulla förhoppning» torde knappast delas af någon enda korporation af näringsidkare, hvilka genom egen erfarenhet fått praktisk kännedom om det nuvarande systemet. Ej heller torde någon, som tagit del af här ofvan återgifna aktstycken eller relaterade förhållanden kunna utan den största förvåning mottaga tulldirektörens under rättelse om, att» befogenheten af de klagomål, som framkommit öfver det sätt, hvarpå dessa arbetslag fullgöra sina åligganden, icke kunnat bevisas», en

underrättelse, hvilken dock torde böra vara grundad på verklig sakkänedom. Denna förvåning blir emellertid icke mindre, utan tvärtom större, när herr tulldirektören i begagnandet af den nuvarande packhuslagsinstitutionen tror sig finna en slags säkerhetsåtgärd, med hvilken staten kan trygga åt sig sina tullintrader. Det torde nämligen vara svårt att inse sammanhanget mellan tullintradernas inflytande till statskassan och den åldriga packhuslagsinstitutionens existens.

Med sådana exempel för ögonen synes nödvändigheten af, att Riksdagen fäster sin uppmärksamhet vid behovet af en reform af packhuslagsinstitutionen vara till öfverflöd ådagalagd. Skulle så bli fallet, behöfver, såvidt jag kan förstå, detta ej föränleda, att frågan om en ny normalstat för tullverket uppskjutes.

På grund af hvad jag anfört, hemställer jag,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i ändamål,

dels att tullverket må med egen personal öfvertaga och utföra det arbete, som nu i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag,

dels ock att en för hela riket gällande taxa å afgifter för detta arbete må utfärdas.

Stockholm den 21 januari 1909.

Erik Röing.
